

محمد آخوندپور امیری

دانشجوی دکترای علوم سیاسی

تحرك اجتماعى و نوسازى

اجتماعی» و تأثیر آن بر شکل‌گیری فرایند نوسازی اشاراتی داشته باشیم. در ابتدا باید اذعان کرد که تحرك اجتماعى در يك جامعه محصول شكل‌گیری يك سلسله عوامل و رویدادهایی است كه همین مجموعه به شكلی زمینه‌ساز فرایند نوسازی خواهند شد. می‌توان از افزایش سطح سواد و آموزش، گسترش ارتباطات در جامعه، میزان بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعى، بهبود سطح کیفیت زندگی، شهرى‌شدن، صنعتى شدن و … كه تحت عنوان کلی تحولات اجتماعى و اقتصادى در جامعه مطرح می‌شوند را به‌عنوان نمود‌هایی آشكار از تحولاتی كه زمینه‌ساز شكل‌گیری تحركات اجتماعى در يك جامعه قلمداد می‌شوند، یاد كرد. حال پرسش اساسى این است كه این عوامل چگونه بر میزان تحرك اجتماعى در يك جامعه تأثیرگذار خواهند بود. باید اشاره كرد كه سلسله تحولات اجتماعى و اقتصادى در يك جامعه بر میزان آگاهی عمومى آحاد مختلف جامعه تأثیرات شگرفى بر جای خواهند گذاشت. این ارتقای سطح آگاهی، میزان قابل‌ملاحظه‌ای از آرزوها، علاقه‌مندی‌ها و انتظارات را شكل خواهد داد كه مجموعه‌ای از این خواست‌های عمومى به سمت نهاد سیاست (جهت برآورد‌سازی) رهنمون خواهند شد. حال چنانچه این تحركات اجتماعى رشد فعالیت‌های

«شرق» از تأکید مجلس به وزارت کشور برای جلوگیری از ورود اتباع غیرقانونی خارجی گزارش می دهد

ضرورت میزبانی قانونمند

معصومه معظمی:
ورود گسترده و غیرقانونی افغان‌ها به کشور که چند سالی است به دلیل وقوع جنگ، ناامنی و بحران‌های اقتصادی افغانستان در حال وقوع است، متأسفانه در ماه‌های اخیر وارد فاز جدیدی شده و افزایش بی‌ضابطه‌ای داشته است. سرازیرشدن غیرقانونی اتباعی که هیچ‌گونه اوراق هویتی ندارند، می‌تواند در آینده نه‌چندان دور به چالش‌هایی در حوزه امنیتی و اجتماعی بدل شود. این وضعیت نگرانی‌هایی را در جامعه ایجاد کرده که نمود عینی این نگرانی را می‌توان در تذکرات اخیر نمایندگان در صحن علنی مجلس به‌وضوح مشاهده کرد؛ چراکه این حجم از پناه‌جویان مستاصل و بی‌کار مسائلی به همراه خواهند داشت که نه‌تنها جامعه را با معضلات پیچیده و چالش‌زا روبه‌رو می‌کند؛ بلکه بیم آن می‌رود که در آینده، پیامدهای کنترل‌ناپذیری را به جامعه تحمیل کنند. اگرچه برخی می‌گویند نگاه انسان‌دوستانه‌ای به مقوله مهاجریذری افغان‌ها در کشور داشته باشند (که البته در جای خود مناسب و صحیح است)؛ اما به گفته کارشناسان امر مقوله پذیرش اتباع قانونی با غیرقانونی دو مقوله کاملا متفاوت هستند؛ چراکه اتباع قانونی به صورت کنترل‌شده همه رفتار و منش و عملکردشان قابل رصد است؛ اما بیشترین تهدید از جانب اتباع غیرقانونی است که بدون هیچ‌گونه اوراق هویتی و به صورت نامتعارف وارد کشور شده‌اند و هیچ نظارت کلملی بر ورود و خروج و عملکرد و رفتار آنها از سوی دولت وجود ندارد؛ بنابراین‌این می‌تواند چالش‌های امنیتی و اجتماعی را به همراه داشته باشد. ضمن اینکه این افزایش ناگهانی جمعیت، هزینه‌های اقتصادی مضاعفی به دولت و مردم تحمیل می‌کند؛ چراکه از منابع محدود بودجه عمومی و خدمات اجتماعی استفاده می‌کنند؛ اما نه قابل رصد هستند و نه مالیاتی می‌پردازند. همچنین می‌توانند با زاد و ولدهای فراینده، تهدید جمعیتی هم به حساب آیند.

البته برخی این موضع‌گیری‌ها در قبال افزایش مهاجران غیرقانونی افغان به کشور را فضا‌سازی رسانه‌ای می‌دانند و معتقدند تهدید جدی در میان نیست و باید نگاه انسان‌دوستانه به ماجرا داشته باشیم و از هرگونه رفتار نژادپرستانه پرهیز کنیم؛ اما پاسخ برخی نمایندگان به این نوع تفکر این است که اگر در آینده نه‌چندان دور کوچک‌ترین مشکل و بحران امنیتی و اجتماعی به وجود آید، همین افراد را این تفکر، طلبکار می‌شوند که چرا جلوی ورود بی‌ضابطه مهاجران غیرقانونی به کشور گرفته نشده است که با چنین چالش‌هایی مواجه نشویم؟ به‌عنوان مثال هم اقدامات تروستی و بمب‌گذاری‌ها و اقدامات امنیتی رخ‌داده در چند ماه اخیر را که یک پای ثابت همه آنها مهاجران غیرقانونی بوده‌اند، مطرح می‌کنند؛ بنابراین به منظور بررسی برنامه دولت و مجلس برای ساماندهی ورود و خروج اتباع خارجی به کشور با برخی نمایندگان گفت‌وگو کردیم.

باید هزینه زندگی در ایران را برای اتباع غیرقانونی بالا ببریم

جلال رشیدی‌کوجی، عضو کمیسیون شورها و امور داخلی کشور، از جمله نمایندگانی است که درباره افزایش بی‌ضابطه تبعه غیرقانونی در کشور انتقاد دارد. او در واکنش به این موضوع به «شرق» گفت: «یک سری اتباع قانونی و تعدادی اتباع غیرقانونی داریم که تأکید من حول اتباع قانونی نیست؛ چراکه هویت آنها مشخص است و اوراق هویتی دارند و امکان رصد آنها وجود دارد. همچنین در کنار خدماتی که به‌عنوان کشور میزبان به آنها ارائه می‌دهیم، یک‌سری خدمات و کمک‌های مالی هم از سازمان‌های جهانی مثل یونسکو و کمیساریاها دریافت می‌کنیم».

او ادامه داد: «بحث من درباره اتباع غیرقانونی است که حضورشان در کشور ما به صورت فراینده‌ای در حال رشد است». البته وزیر کشور در مصاحبه‌ای حضور اتباع خارجی افغانستانی را پنج میلیون نفر اعلام کرد که به نظر می‌رسد این آمار فقط مختص به اتباع قانونی است و غیرقانونی‌ها آماری بیش از این دارند».

این عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شورها و تصریح کرد: «حضور این اتباع غیرقانونی می‌تواند معضلات مختلفی برای ما داشته باشد؛ چراکه هویت شخصی ندارند و عملکردشان قابل پیگیری نیست». او همچنین ادامه داد: «این افراد مصارف بالایی دارند و منابع و یارانه‌ای را که برای مردم کشور ما در نظر گرفته شده است، مصرف می‌کنند؛ اما خدماتی ارائه نمی‌دهند. ضمن اینکه با هویت نامشخص تهدید جدی برای کشور هستند».

نماینده مردم مرودشت در مجلس یازدهم با اشاره به نکته دیگری افزود: «البته برخورد با اتباع غیرقانونی به دلیل نداشتن هویت مشخص بسیار سخت و پیچیده است و به اعتقاد من باید با کسانی که به اتباع غیرقانونی خدمات اسکان و اشتغال و سایر خدمات رفاهی می‌دهند، برخورد قانونی شود».

این نماینده منتقد درباره پیشنهاده خود بیان کرد: «بنابراین باید کسانی که به اتباع غیرقانونی برای پول بیشتر مسکن و مغازه اجاره می‌دهند یا باغ خود را به پنهانه نگهبانی در اختیار آنها قرار می‌دهند، جریمه سنگین شوند تا دیگر جرئت تکرار این کار را نداشته باشند».

رشیدی‌کوجی تأکید کرد: «باید هزینه زندگی را برای

آنها به کشور ساماندهی نشده و بدون ضابطه به کشور رفت‌وآمد می‌کنند». محمودزاده تأکید کرد: «با توجه به افزایش حضور اتباع غیرقانونی در کشور حتی ممکن است ادعای دریافت کرسی نمایندگی مجلس را هم داشته باشد. اتفاقی که یک چالش جدی است. بنابراین مسئولان امنیتی و وزارت کشور باید دراین‌باره توجه لازم را داشته باشند و به نمایندگان ملت پاسخ‌گو باشند». او با بیان اینکه البته منکر نگاه انسان‌دوستانه برخی در قبال اتباع خارجی نیستم، تصریح کرد: «البته این موضوع متفاوت از نگاه نژادپرستانه است و باید مراقب باشیم با این حساسیت‌زایی از آن طرف بام نیفتیم».

این نماینده تأکید کرد: «کشور ما در زمان جنگ در کنار مردم بسیاری از کشورها از جمله مردم عراق و افغانستان ایستاد. در آن زمان آوارگان زیادی داشتیم که پس از رفع بحران به کشور خودشان بازگشتند».

او با تأکید بر اینکه درباره مردم افغانستان هم می‌توانیم کمک انسان‌دوستانه داشته باشیم و مثل سایر کشورها با شرایطی که قابل رسیدگی و مدیریت است، آنها را در کمپ نگهداری کنیم، افزود: «می‌توانیم آنها را در کمپ نگهداری کنیم اما بعد از جنگ و عادی‌شدن شرایط باید آنها را به کشورشان برگردانیم. اما متأسفانه شرایط فعلی چیزی فرای این مسئله است».

محمودزاده با اشاره به اخراج بیش از یک میلیون اتباع افغانستانی از پاکستان تأکید کرد: «همان‌طورکه می‌دانید اخیرا بیش از یک میلیون نفر اتباع افغانستانی از پاکستان اخراج شده‌اند، چراکه درگیر چالش‌های امنیتی و انفجارهای متعدد شده‌اند؛ بنابراین باید از این اتفاق درس بگیریم و اجازه ندهیم ما هم مثل پاکستان دچار بحران امنیتی بشویم، سپس آنها را اخراج کنیم.

پس باید دراین‌باره درس بگیریم، صرف و خروج‌های اتباع غیرقانونی را مدیریت کنیم». محمودزاده همچنین تأکید کرد: «شرایط موجود نشانگر ضعف وزارت کشور و نهادهای امنیتی است؛ بنابراین شورای عالی امنیت ملی باید در کنار وزارت کشور به موضوع ورود کند و کمیسیون امنیت ملی و کمیسیون شوراهاى مجلس هم در موضوع مداخله کنند تا جلوی هجوم سرسام‌آور مهاجران غیرقانونی افغان به کشور گرفته شود و مانع از افزایش تهدیدهای کشور شوند». این نماینده مجلس با اشاره به سخنان وزیر کشور درباره ارائه آمار پنج میلیون نفری اتباع خارجی در کشور بیان کرد: «وزیر کشور معتقد است پنج میلیون اتباع افغان در کشور حضور دارند. اما این آمار مهاجران قانونی است و طبق اخبار غیررسمی بیش از هشت میلیون نفر اتباع افغان در کشور داریم که اگر از این تعداد فقط یک درصد آنها مشکل داشته باشند، می‌توانند جامعه را درگیر مشکلات مختلف کنند؛ بنابراین باید هرچه‌سرریز مسئولان مربوطه دراین‌باره چاره‌ای یابند».

نماینده مردم مهاباد در مجلس همچنین اضافه کرد: «بنابراین کمیسیون‌های امنیت ملی و امور داخلی باید دراین‌باره حساسیت‌ها را بالا ببرند و مسئولان مربوطه دولتی اعم از وزیر کشور را به کمیسیون‌های متبوع خود بخوانند و از آنها توضیح و برنامه بخواهند و از بعد نظارتی ماجرا را پیگیری کنند».

در همه دنیا ورود و خروج به کشورها حساب و کتاب دارد

علاوه بر آنها مسعود پزشکیان، نماینده چند دوره مردم تبریز در مجلس نیز با انتقاد از افزایش بی‌ضابطه اتباع غیرقانونی به کشور به «شرق» گفت: «در دنیا

اجتماعی با رشد و توسعه نهادهای سیاسی همراه نباشد و نهاد سیاست نتواند همراه با رشد اجتماعی، سطح خود را ارتقا بخشد، ناتوانی در برآورده‌سازی خواست و اراده عمومی، زمینه‌ساز نارضایتی و شکل‌گیری بحران‌های عدیده‌ای در بستر جامعه خواهد شد. حال توسعه و نوسازی در ابعاد گوناگون خود برای آنکه این فضای دوگانه میان عرصه اجتماع و سیاست شکل نگیرد و شکاف میان اجتماع و سیاست تعمیق نشود، راهکارهای شایان‌تأملی پیش‌روی نهاد سیاست می‌گذارد. در درجه اول توانمندی نهاد سیاست در شکل‌دهی و ایجاد نهادها و سازمان‌های مختلف که بتوانند پاسخ‌گوی نیاز گروه‌های متنوع اجتماعی باشند، از درجه اهمیت بسیاری برخوردار است. در همین زمینه نهادها و سازمان‌ها باید از آن چنان تنوعی برخوردار باشند که پوشش‌دهنده طیف گسترده و متنوع خواست گروه‌های اجتماعی در جامعه باشند. نکته شایان‌توجه آنکه هرچه یک جامعه از گروه‌های اجتماعی متنوعی بهره‌مند باشد و وضعیت پیچیده‌ای را با خود به همراه داشته باشد، به همان میزان نهادهای سیاسی باید پوشش‌دهنده نیازهای متنوع این گروه‌ها باشند. ضعف نهادی و کاستی‌های آنها باعث خواهد شد که یک اشتراك سیاسى میان گروه‌های اجتماعی (که از سطح بالایی

آگاهی نیز برخوردارند) شکل بگیرد و ورود آنها به عرصه سیاست، می‌تواند زمینه‌ساز بحران‌های عدیده‌ای شود. بنابراین ضرورت شکل‌گیری شبکه نهادی گسترده و متنوع که بتواند پاسخ‌گوی نیازهای طیف گسترده‌ای از گروه‌های اجتماعی باشد و از ظرفیت و پتانسیل بالایی نیز برخوردار باشند، زمینه‌ساز فرایند نوسازی در جامعه خواهد شد. از سوی دیگر باید توجه داشت که حوزه کارکردی نهادها و میزان موفقیت آنها را می‌توان از درجه استقلال و بلوغ آنها درک کرد. در یک جامعه ساده، عموماً کل تشکیلات حاکمیتی در دستان یک گروه اقلیت قرار دارد و همان گروه است که منابع قدرت و ثروت را با هم در اختیار دارد اما یک جامعه پیچیده که طیف متنوعی از خواست عمومی را به همراه دارد، نیازمند شبکه گسترده سازمانی و نهادی است که از درجه استقلال بالایی نسبت به دخالت و نفوذ افراد و گروه‌های دیگر برخوردار باشد. درنهایت باید اذعان کرد که تحرك اجتماعى، به‌عنوان مقدمه شکل‌گیری نوسازی و توسعه سیاسى لازم و ضرورى است كه چنانچه توازنى میان این تحرك اجتماعى و توسعه شبکه نهادى در ساختار سیاسى حاصل نشود، بیش از آنکه مسیر جامعه را به سوی نوب‌شدن رهسار سازد، به بازتولید و گسترش دامنه التهابات دامن خواهد زد.

اخبار برگزیده

به مناسبت میلاد پیامبر اعظم(ص)وامام جعفر صادق(ع) انجام شد

موافقت رهبر انقلاب با عفو یا تخفیف مجازات ۲۰۰۰ نفر از محکومان

رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسبت میلاد پیامبر اعظم(ص) و امام جعفر صادق(ع)، با عفو یا تخفیف و تبدیل مجازات بیش از دو هزار نفر از محکومان محاکم موافقت کردند. به گزارش ایلنا، رهبر معظم انقلاب اسلامی با عفو یا تخفیف و تبدیل مجازات بیش از دو هزار نفر از محکومان محاکم موافقت کردند. این عفو یا تخفیف و تبدیل مجازات به درخواست رئیس قوه قضائیه و به مناسبت حلول ماه ربیع‌الاول و فرارسیدن میلاد باسعادت حضرت ختمی‌مرتبت محمد مصطفی (صلی‌الله علیه و آله و سلم) و امام جعفر صادق (علیه‌السلام) انجام شد. رئیس قوه قضائیه در نامه خود، عفو یا تخفیف و تبدیل مجازات را برای دو هزارو ۲۸۴ نفر از محکومان محاکم عمومی و انقلاب، سازمان قضائی نیروهای مسلح و سازمان تعزیرات حکومتی درخواست کرده بود.

دادستان کرمان خبرداد

شناسایی شبکه تروریستی وابسته به داعش در استان کرمان وبازداشت ۷ تروریست

دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان کرمان گفت: در پی اقدام مشترک مجدد سربازان گمنام امام زمان(عج) در اداره کل اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه کرمان، یکی از شبکه‌های تروریستی داعش در استان شناسایی و هفت نفر از اعضای این شبکه دستگیر شدند. مهدی بخشی در تشریح جزئیات این خبر اظهار کرد: در پی رصد اطلاعاتی و اقدام عملیاتی مشترک سربازان گمنام امام زمان(عج) در اداره کل اطلاعات کرمان و سازمان اطلاعات سپاه استان، در اقدام روزهای اخیر، مجدداً گروه تروریستی داعش مورد ضربه قرار گرفت و یکی از شبکه‌های این گروه تروریستی که آماده اقدام عملیاتی و ایجاد ناامنی در کشور بود، در استان کرمان شناسایی و منهدم شد. وی افزود: این تروریست‌ها مترصد دریافت مأموریت و اجرای عملیات تروریستی در عمق کشور بودند که به لطف الهی قبل از هر اقدامی در تور اطلاعاتی نهادهای امنیتی استان قرار گرفته و بازداشت شدند و پرونده‌ای از این زمینه تشکیل و در اسرع وقت رسیدگی خواهد شد. دادستان کرمان عنوان کرد: سرویس‌های اطلاعاتی کشورهای متخاصم در چندین مرحله در ماه اخیر قصد داشتند در صورت ناکامی در راه‌اندازی آشوب و اغتشاشات، با بهره‌گیری از ظرفیت عناصر تکفیری، موجی از ناامنی را در داخل کشور ایجاد کنند که با هوشیاری و اقدام به‌موقع خنثی شد.

ماجرای بیهوش شدن یک دانش آموز دختر در ایستگاه مترو

در روزهای گذشته خبری‌ای درباره بیهوش‌شدن دختری دانش‌آموز در مترو و شایعه‌هایی در حوانی آن منتشر شد که سبب بیهوش‌شدن او بوده و کار به بیمارستان کشیده شده و حال او وخیم است. مسعود درستی، مدیرعامل شرکت بهره‌برداری مترو تهران درباره بیهوش‌شدن این دانش آموز دختر گفت: ساعت هفت صبح روز یکشنبه نهم مهرماه جاری، یک دختر دانش آموز ۱۶ساله در خط ۲ مترو را ایستگاه میدان شهدا به قصد عزیمت به مدرسه وارد قطار شده که به نظر می‌رسد با دو نفر از هم‌مدرسه‌ای‌های خود قرار داشته و با هم وارد قطار می‌شوند. لحظه ورود قطار به ایستگاه، این سه نفر به سمت قطار حرکت می‌کنند و به طرف واکن انتهایی می‌روند و بنا بر تصاویر دوربین‌های سکو، در لحظه ورود به قطار، این خانم تعادلش را احتمالاً به دلیل افت فشار از دست می‌دهد و زمین می‌خورد.

او با بیان اینکه دقیقاً در مقابل در ورودی قطار این اتفاق رخ می‌دهد، به‌گونه‌ای که نصف بدنش در داخل قطار و نصف دیگر در بیرون از قطار بوده است و توسط همراهانش و سایر مسافران از قطار خارج می‌شود، ادامه داد: از سوی همکارانم و یک مسافر دیگر قطار که احتمالاً پزشک بوده، اقدامات اولیه درمانی روی او آغاز می‌شود و هم‌زمان هم از اورژانس درخواست کمک می‌شود. درستی با بیان اینکه تیم اورژانس هم بلافاصله در صحن حاضر شده و پس از اقدامات اولیه و پایداری وضعیت وی، او را به بیمارستان منتقل کردند. گفت: این فرد در حال حاضر در یکی از بیمارستان‌های

تهران تحت درمان است و امیدواریم هرچه سریع‌تر به آغوش خانواده بازگردد. او در پاسخ به این پرسش که آیا درگیری لفظی بین این مسافر و عوامل اجرایی مترو یا مسافران وجود داشته یا خیر؟ تأکید کرد: فیلم‌های دوربین مداربسته این ایستگاه از ابتدای ورود این خانم مورد بازنگری قرار گرفت که هیچ‌گونه درگیری لفظی یا فیزیکی با مسافران یا عوامل اجرایی مترو نداشته و به هیچ عنوان چنین چیزی وجود نداشته است. به گزارش فارس در همین مورد مادر دانش‌آموز بسترى‌شده گفت: دخترم با دوستانش برای رفتن به مدرسه در مترو شهدا قرار گذاشته بود که بعد از ورود به قطار دچار افت فشار شد که پس از به‌هم‌خوردن تعادلش سر او با لبه قطار برخورد می‌کند. وی افزود: دخترم توسط دوستانش به بیرون منتقل می‌شود و بلافاصله با عوامل اورژانس تماس گرفته و دقایقی بعد آرمیتا به بیمارستان منتقل می‌شود. او گفت: از مردم می‌خواهم برای شفای دخترم دعا کنند. مادر این‌س دختر نوجوان در مورد سواستفاده برخی فرصت‌طلب‌ها از حادثه پیش آمده گفت: تصاویر و فیلم‌های مترو را دیدم و ادعاهای مطرح‌شده توسط آنها صحت ندارد. همچنین پدر دانش‌آموز بسترى‌شده در این‌باره عنوان کرد: دخترم صبح با دو نفر از دوستانش سوار مترو می‌شوند که ناگهان بیهوش می‌شود که به بیرون قطار آورده می‌شود و پس از تماس با اورژانس به بیمارستان منتقل می‌شود. او تأکید کرد: همه فیلم‌ها را بررسی کردیم و برای ما ثابت شده که این رخداد یک حادثه بوده است. وی همچنین با اشاره به اینکه دخترش بیمار بوده و دارویی هم مصرف نمی‌کرده، گفت: از مردم درخواست می‌کنیم برای بهبود فرزندانم دعا کنند.